

Advokacie má v České republice na trestní obhajobu monopol – obhájcem může být pouze advokát. Nejde-li o důvody nutné obhajoby, je pouze na obviněném, zda-li si obhájce zvolí a pokud ano, kdy. Rozhodne-li se obviněný hájit sám, k čemuž dochází z rozličných právních důvodů, je tento postup v souladu s právem. Nejčastěji tomu tak bude v případech, kdy je obviněný přesvědčený o své nevině. Otázkou ovšem je, zdali takové rozhodnutí je vždy v souladem s jeho postavením jako obviněného v konkrétním trestním řízení. Nelze předpokládat, že každý obviněný zná dokonale trestněprávní a trestněprocesní normy a navíc je schopen využít práva, která jsou mu dána v konkrétní praxi, je důležitou součástí zabezpečení práva na obhajobu možnost obviněného zvolit si obhájce.

Obviněný může mít i více obhájců. Nastávají situace, kdy jednoho obviněného zastupují dva i popřípadě více obhájců. Jedná se o tzv. pluralitu obhájců, kterou náš trestní řád upravuje v § 37 odst. 3 TŘ. Některé zahraniční právní úpravy stanoví jejich početní limit (např. německá a polská úprava připouští nejvýš tři obhájce). Z našeho ustanovení § 37 odst. 3 TŘ vyplývá, že počet obhájců tedy není omezen. Soud ani jiný orgán v trestním řízení počet obhájců nemůže omezit. Je však věcí rozumné a samozřejmě nejednou i finanční úvahy samotného obviněného, zda a kolik obhájců si zvolí. Hlediskem bývá nejčastěji závažnost věci, skutková či právní komplikovanost, potřeba specializovaných znalostí apod. Toto vše by měl obviněný důkladně zvážit předtím než k volbě více obhájců dojde. Poté bude důležitá koordinace obhájců, postup ve vzájemné shodě a využití jejich specializovaných znalostí v daném případě.

Naopak jinou situací je společná obhajoba více obviněných jedním obhájcem. Tu náš trestní řád upravuje pouze velmi stručně v § 38 odst. 2 TŘ. Při přebírání společné obhajoby více obviněných je potřeba postupovat se zvýšenou mírou obezřetnosti. Je velmi důležité seznámit se s maximem informací v konkrétním případě, které obhájci umožní posoudit kolizi v zájmech klientů a jejich případné riziko vzniku.

Pod pojmem obhájce ovšem nesmíme vidět pouze jeho profesní znalosti, ale též osobní a charakterové vlastnosti. Advokát si musí udržet nadhled, objektivitu a nezájatost ke konkrétnímu případu, což není vždy samozřejmostí, zejména u závažnějších trestných činů, kde by i u zkušeného a právně erudovaného advokáta mohlo dojít k jakési vnitřní rozpolcenosti ohledně daného trestného činu.